МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
**Факультет міжнародних відносин**
Кафедра міжнародних економічних відносин і бізнесу

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова приймальної комісії
_____ Максим ЛУЦЬКИЙ
«_27_» _04_ 2023 р.

Система менеджменту якості

# ПРОГРАМА

**фахового іспиту**
за освітньою програмою підготовки фахівців з вищою освітою
освітнього ступеня **«Магістр»**

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини»
ОП: «Міжнародні економічні відносини»

**Програму рекомендовано**
кафедрою міжнародних економічних відносин і бізнесу
Протокол № 7 від 18.04.2023

**СМЯ НАУ ПФІ 15.01.01(09) – 06 – 2023**

# ВСТУП

**Мета** фахового іспиту — визначення рівня знань за напрямами професійної діяльності та формування контингенту здобувачів вищої освіти, найбільш здібних до успішного опанування дисциплін відповідних освітніх програм. Вступник повинен продемонструвати фундаментальні, професійно-орієнтовні знання та уміння, здатність вирішувати типові професійні завдання, передбачені програмою вступу.

Фаховий іспит проходить у письмовій формі у вигляді **теоретичних питань.**

Фаховий іспит проводиться упродовж **2-х** академічних годин **(90 хв.)**

Організація фахового іспиту здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію Національного авіаційного університету.

## ПЕРЕЛІК ТЕМАТИКИ ПИТАНЬ

з дисциплін,
які виносяться на фаховий іспит
за освітньою програмою підготовки фахівців з вищою освітою
освітнього ступеня «Магістр»

## 1. МІЖНАРОДНІ ФІНАНСИ

1. Розкрийте природу і форми фінансових криз, їх вплив на соціальний, економічний і політичний розвиток держав.
2. Розкрийте інституційну та організаційну структуру світового фінансового ринку.
3. Визначте особливості фінансової системи та фінансової політики ЄС.
4. Розкрийте сутність валютного курсу та його види, перерахуйте чинники, що впливають на валютний курс.
5. Розкрийте структуру та учасників міжнародного кредитного ринку.
6. Визначте критерії оцінки зовнішньоборгової залежності.
7. Розкрийте сутність валютної інтеграції та переваги й недоліки участі у валютній зоні.
8. Визначте сутність та роль світового фінансового ринку у системі міжнародного перерозподілу фінансових ресурсів і капіталу.
9. Визначте роль міжнародних фінансових організацій в регулюванні зовнішнього боргу.
10. Розкрийте поняття, стадії розвитку, необхідні елементи та основні умови функціонування світових фінансових центрів.
11. Охарактеризуйте сучасні проблеми функціонування національної грошової одиниці.

12. Розкрийте принципи діяльності та роль у міжнародних фінансах МВФ.
13. Проаналізуйте співпрацю України з МВФ та Світовим банком, Європейським банком реконструкції та розвитку.
14. Охарактеризуйте методи державного регулювання обмінних валютних курсів.
15. Охарактеризуйте фінансові взаємовідносини авіакомпаній з суб'єктами авіаційного ринку послуг.

## 2. РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

1. Розкрийте об'єкти та суб'єкти регулювання МЕВ.
2. Розкрийте основні завдання та напрями міжнародного регулювання на сучасному етапі.
3. Визначте суть типів ринкової стратегії країн, що розвиваються (імпортозаміщення та експортна орієнтація).
4. Охарактеризуйте стратегію «колективної самозабезпеченості».
5. Розкрийте поняття та функції мита.
6. Охарактеризуйте грошово-кредитне регулювання МЕВ.
7. Визначте передумови та економічні наслідки політики вільної торгівлі.
8. Визначте передумови та економічні наслідки протекціонізму.
9. Визначте поняття «обмежувальна ділова практика» (ОДП) у світовому господарстві.
10. Охарактеризуйте кількісні обмеження: контингентування; ліцензування; добровільне обмеження експорту.
11. Розкрийте економічний суверенітет та наднаціональне регулювання МЕВ.
12. Розкрийте ТНК та інші господарські об’єднання в зовнішньоекономічній діяльності.
13. Розкрийте економічний зміст та види прав інтелектуальної власності.
14. Охарактеризуйте регулювання економічної діяльності у межах Європейського Союзу.
15. Розкрийте зміст та структуру регулювання міжнародної торгівлі послугами.

## 3. ТЕОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

1. Розкрийте сутність, предмет та методологію досліджень дисципліни «Теорія міжнародних економічних відносин».
2. Розкрийте зміст класичних теорій міжнародної торгівлі (теорії меркантилізму, А.Сміта, Д.Рікардо).

3. Розкрийте сутність, основні сегменти та специфіку функціонування світового ринку праці.
4. Визначте сутність, закономірності та охарактеризуйте особливості функціонування транснаціональних корпорацій (ТНК).
5. Визначте сутність та надайте класифікацію міжнародних інвестицій.
6. Визначте сутність інтеграційних процесів у світовому господарстві.
7. Розкрийте сутність міжнародного поділу праці, міжнародної спеціалізації та кооперації.
8. Визначте роль валюти, валютних відносин та валютної політики країн.
9. Визначте сутність міжнародного науково-технічного обміну.
10. Визначте сутність та цілі нетарифних методів регулювання міжнародної торгівлі.
11. Визначте сутність та структуру платіжного балансу країни.
12. Визначте сутність та цілі процесів регулювання міжнародної торгівлі.
13. Розкрийте сутність та структуру державного боргу країни.
14. Визначте сутність та охарактеризуйте структуру світового ринку товарів та послуг.
15. Охарактеризуйте предмет досліджень та представте перелік основних неокласичних теорій міжнародної торгівлі (Хекшера-Оліна та теорії Хекшера-Оліна-Самуельсона).

## СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

для самостійної підготовки вступника

до фахового іспиту

## МІЖНАРОДНІ ФІНАНСИ

***Основна:***

1. Береславська; Ун-т держ. фіск. служби України. - Ірпінь: Ун-т ДФС України, 2019. - 367 с.
2. Міжнародні фінанси: підручник. /Горбач Л. М., Плотніков О. В. – К.: Видавничий дім «Кондор», 2019. – 528 с.
3. Мицак О. В. Міжнародні фінанси: навч. посіб. / Мицак О. В., Андрейків Т. Я., Чуй І. Р.; Центр. спілка спожив. т-в України, Львів. торг.-екон. ун-т. - Львів: Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2020. - 195 с.
4. Міжнародні кредитно-розрахункові і валютні операції: конспект лекцій: навч. посіб. для студентів, які навчаються за спец. 073 "Менеджмент", спеціалізацією "Менджмент міжнародного бізнесу" / Нац. техн. ун-т

України "Київ. політехн. ін-т ім. Ігоря Сікорського"; [уклад.: В. В. Дергачова, В. Я. Голюк ; відп. ред.: С. В. Войтко]. - Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. - 132 с.

5. Джеймс Рікардз. Валютні війни. Витоки наступної світової кризи/ Джеймс Рікардз; пер. з англ. Д.Тавровецький. - Київ: Наш формат, 2018. - 327 с.

***Додаткова:***

1. Журба О.М. Валютно-курсова політика у системі економічної безпеки держави: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.01 / Журба Олександр Миколайович; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - Київ, 2018. - 24 с.
2. http://www.worldbank.org – офіційнийсайт Світового банку (СБ).
3. http://www.imf.org – офіційний сайт Міжнародного валютного фонду (МВФ).
4. https://www.weforum.org - офіційний сайт Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ).
5. www.bank.gov.ua – офіційний сайт Національного банку України (НБУ).

## РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

***Основна:***

1. Макуха С. М. Україна в міжнародних економічних відносинах в умовах глобалізації: монографія / С. М. Макуха. – Харків: Легас, 2018. – 352 с.
2. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник / за заг.ред. Орєхової Т.В. та ін. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. 464 с.
3. Філіпенко А. С. Міжнародні економічні відносини. Історія. Теорія. Політика: Підручник/ А.С.Філіпенко; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К.: Либідь, 2019.- 960 с.
4. Грущинська Н.М. Світогосподарські трансформації в умовах четвертої промислової революції та мережевої економіки Світове господарство та міжнародні економічні відносини: сучасні трансформації та перспективи розвитку: монографія / за редакцією Мізюк С.Г. – К. Видавничий дім «Кондор», 2019. – 392 с.
5. Міжнародна торговельна діяльність: підручник / В.В. Рокоча, В.Г. Алькема, В.І. Терехов, Б.М. Одягайло та ін. К.: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2018. 698 с.

***Додаткова:***

1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 р. із внесеними змінами і доповненнями - редакція від 10.04.2008. - http://zakon1.rada.gov.ua/.

2. Глобальні тренди міжнародних відносин: Монографія – К.: Вадекс, 2020. – 524 с.
3. Зінчук Т. Міжнародні економічні відносини та зовнішньоекономічна діяльність. – К.: ЦНЛ. – 2019. – 512 с.
4. Міжнародні економічні відносини: наочн. навч.-метод. посіб. / А.В. Рибчук, В.М. Фомішина, С.В. Фомішин та ін. ; за наук. ред. Рибчук А.В. – 2-ге укр.-англ. вид., перероб., доп. і розшир. – Херсон, Видавничий дім «Гельветика», 2018. – 392 с.
5. Патика Н. Міжнародні економічні відносини. – К.: ЦНЛ. – 2019. –560 с.

## ТЕОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

***Основна:***

1. Філіпенко А. С. Міжнародні економічні відносини. Історія. Теорія. Політика: Підручник / А. С. Філіпенко; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К.: Либідь, 2019. - 960 с.
2. Требін М.П. , Герасіна Л. М. Теорія міжнародних відносин: підручник. – К.: Видавництво «Право», 2023. –472 с.
3. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П.. Теорія міжнародних відносин: підручник. – К.: Видавництво «Кондор», 2022. – 176 с.
4. Грущинська Н.М. Світогосподарські трансформації в умовах четвертої промислової революції та мережевої економіки Світове господарство та міжнародні економічні відносини: сучасні трансформації та перспективи розвитку: монографія / за редакцією Мізюк С.Г. – К. Видавничий дім «Кондор», 2019. – 392 с.
5. Світове господарство і міжнародні економічні відносини [Електронний ресурс]: навчальний посібник / С. В. Бестужева, В. А. Вовк, В. О. Козуб та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора Т. В. Шталь. – Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 239 с.

***Додаткова:***

1. Міжнародні економічні відносини: підручник / за наук. ред. А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник / Т. М. Мельник, Л.П. Кудирко [та ін.]. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2019. 612 с.
2. Теорії міжнародного бізнесу: підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів / О. Рогач. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. – 687 с.
3. Біла С.О. Вплив «неопротекціонізму» та торговельних війн на міжнародну економічну безпеку / С.О.Біла // «Сучасні міжнародні відносини: актуальні проблеми теорії і практики». – Матеріали міжнародної науково-практичної конференції / Факультет міжнародних відносин Національний авіаційний

університет; за загальною редакцією Ю.О.Волошина . – У 5 томах. – Том ІІ. – Київ: Національний авіаційний університет, 2020. – С. 112 – 122.

4. «Економіка і прогнозування». Науковий фаховий журнал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eip.org.ua/
5. «Економіка та держава». Науково-практичний фаховий журнал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.economy.in.ua/

**Програму розробили:**

Завідувач кафедри Леся ПОБОЧЕНКО

Доцент Інна НАБОК

Старший викладач Наталія РЄЗНІКОВА

*ЗРАЗОК*
*білету фахового іспиту*

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних економічних відносин і бізнесу

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету
_____ Юрій ВОЛОШИН

Освітній ступінь: Магістр
Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини»
ОП: «Міжнародні економічні відносини»

**Фаховий іспит**
Білет № **1**

**Завдання 1.** Розкрийте інституційну та організаційну структуру світового фінансового ринку.

**Завдання 2.** Охарактеризуйте основні завдання та напрями міжнародного регулювання на сучасному етапі.

**Завдання 3.** Визначте сутність інтеграційних процесів у світовому господарстві.

Схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу (Протокол № 7 від 18.04.2023)

Завідувач кафедри _____ Леся ПОБОЧЕНКО

# РЕЙТИНГОВІ ОЦІНКИ

## Виконання окремих завдань фахового іспиту

| Вид навчальної роботи | Максимальна величина рейтингової оцінки (бали) |
|---|---|
| Виконання завдання № 1 | 70 |
| Виконання завдання № 2 | 70 |
| Виконання завдання № 3 | 60 |
| **Усього** | **200** |

## Відповідність рейтингових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою

| **Оцінка в балах** | | **Пояснення** | |
|---|---|---|---|
| **100-200** | **180-200** | **Відмінно** (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок) | Фаховий іспит складено |
| | **150-179** | **Добре** (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок) | |
| | **100-149** | **Задовільно** (непогано, але зі значною кількістю недоліків та задовольняє мінімальним критеріям) | |
| **0-99** | | **Фаховий іспит не складено** | |

(Ф 03.02 – 01)

## АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

| № | Куди передано (підрозділ) | Дата видачі | П.І.Б. отримувача | Підпис отримувача | Примітки |
|---|---|---|---|---|---|
| 1 | ЖЧПК | 04.05.23р | Радченко О.В. | | |
| | | | | | |
| | | | | | |

(Ф 03.02 – 02)

## АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

| № | Прізвище ім'я по-батькові | Підпис ознайомленої особи | Дата ознайом-лення | Примітки |
|---|---|---|---|---|
| | | | | |
| | | | | |

(Ф 03.02 – 03)

## АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

| № | № листа (сторінки) | | | | Підпис особи, яка внесла зміну | Дата внесення зміни | Дата введення зміни |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | Зміненого | Заміненого | Нового | Анульо-ваного | | | |
| | | | | | | | |
| | | | | | | | |

(Ф 03.02 – 04)

## АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

| № | Прізвище ім'я по-батькові | Дата ревізії | Підпис | Висновок щодо адекватності |
|---|---|---|---|---|
| | | | | |
| | | | | |

(Ф 03.02 – 32)

## УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

| | Підпис | Ініціали, прізвище | Посада | Дата |
|---|---|---|---|---|
| Розробник | | | | |
| Узгоджено | | | | |
| Узгоджено | | | | |